

Dictionary of Semiotics

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

A-Z

Най-важните семиотични термини

- на английски и български език,
с подробни дефиниции
- с показалци на двата езика

За всички, които се интересуват от

Тази презентация е част от учебни материали и не може да бъде използвана за други цели.
Предназначена е за курсовете "Семиотика на изкуството" в НАТФИЗ и "Семиотика, език, култура" в БСУ. ©М.Дачев

Dictionary of Semiotics

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

• SEMIOTICS

Семиотика. Изучаването или доктрината за знаците, понякога представяно като наука за знаците; системното изследване на природата, същността и видовете знаци, особено предприето по собствено съзнателен път. Изследването на знаците има дълга, богата и интересна история. Като самосъзнателен и различен клон на издирването то представлява един съвременен подход, който произтича от две независими изследователски традиции. Едната може да бъде проследена назад до Чарлс С. Пърс, американски философ и създател на прагматизма; другата – до Фердинанд дьо Сосюр, швейцарски лингвист, който е всеобщо признат като основател на съвременната лингвистика и един от големите вдъхновители на структурализма.

За всички, които се интересуват от проблемите на семиотиката.

Dictionary of Semiotics

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

A-Z

● SEMEIOTIC

3

Семейотичен. Начинът, по който Чарлс С. Пърс често произнасял думата, означаваща общата теория за знаците. Това е синоним за по-често използваното име *семиотика*. Понякога *semeiotic* се използва, за да различи Пърсовия или този на последователите му подход към изследването на знаците от други подходи (напр. от Сосюровата ориентация). По същата причина *семиология* понякога се използва да различи ориентацията на Фердинанд дьо Сосюр и неговите последователи от други ориентации.

За всички, които се интересуват от проблемите на семиотиката.

Dictionary of Semiotics

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

● SEMIOTIC WEB

4

Семиотична мрежа. Метафора, използвана от Томас А. Сибийк, за да опише нашия опит. Опитът е мрежа, изтъкана от знаци и използвана за хващане на множество обекти от нашия **Umwelt** (обкръжение) за целите на нашето оцеляване и процъфтяване.

● SEMIOLOGY

Семиология. Име за общата теория на знаците; *semiologie* – термин, приет от Фердинанд дьо Сосюр, за означаване на науката за знаците въобще.

Dictionary of Semiotics

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

● **SIGNUM**

Знак (лат.). Роман Якобсон използва *signum* като синоним на Сосюровия *signe*. Пишейки на фенски, Сосюр дефинира *signe* като *signifiant*, противопоставен на *signifie* (означаващо, противопоставено на означаемо); при превода на латински имаме *signum* като резултат от противопоставянето на *signans* (означаващо) и *signatum* (означаемо).

● **SIGNIFIER**

Означаващо. Един от същностните корелати на знака, както е бил дефиниран от Фердинанд дьо Сосюр. В последните години статусът на означаващото беше издигнат, а този на означаемото – понижен. Идеята за езика, макар и имплицитна в трудовете на Сосюр, като самодостатъчна оставя проблематичен статуса на означаемото.

Dictionary of Semiotics

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

- **SIGNIFIED**

- **Означаемо.** Един от същностните корелати на знака, както е бил дефиниран от Фердинанд дьо Сосюр. За него знакът е едно относително противопоставяне между означаващо и означаемо. Означаващото фокусира вниманието върху нещо друго, различно от самото себе си; означаемото е приемникът на това внимание. Означаващото е възприемателният компонент на знака (разликите в звука при достигането му до ухото), докато означаемото е концептуалният компонент (значението, пренесено чрез звука). Между английските читатели трите знака **D-O-G** (куче) се противопоставят или са свързани с нещо буйно, с четири крака и т.н. Тези знаци служат като означаващо, докато обектът, или концептът, има статус на означаемо.
- Вж. също **arbitrariness**.

За всички, които се интересуват от проблемите на семиотиката.

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

SIGN

Знак. Термин, традиционно определян като **aliquid stat pro aliquo** (нещо, което стои вместо друго нещо). Самият термин, отделен от каквото и да е специфично значение, обикновено се използва от семиотиците като всеобемащ и включващ всичко термин. Символи, иконични знаци, митове, текстове и т.н. са знаци или системи от знаци. С други думи, знакът се използва като един термин-чадър, който приютава цялото множество от подтипове. Според Фердинанд дьо Сосюр знакът представлява една относителна връзка между означаващо и означаемо (напр. между акустичния образ и съответстващото му понятие). Модифицирана версия на този диадичен модел е предложена от Луи Йелмслев и възприета от много съвременни семиотици, особено в Европа. При него знакът представлява една относителна връзка между плана на израза и плана на съдържанието. За разлика от тези модели, Чарлз С. Пърс предлага една триадична концепция: знакът е нещо, което стои вместо нещо (наречено обект) по начин, който създава друг знак (неговия интерпретант).

СЕМИОТИКА:

ВИНСЕНТ КОЛАПИЕТРО. РЕЧНИК ПО СЕМИОТИКА

- **SEMIOSIS**

Семиозис. Термин, първоначално използван от Чарлс С. Пърс, за означаване на всяко знакопораждане или знаков процес; по-общо, активността на знака. Обикновено се смята, че знаците са инструменти, използвани от хората и от животните. В себе си те са инертни и неефективни. *Семиозисът* често се използва като предизвикателство към такава една перспектива, тъй като той означава един вроден динамичен процес, върху който хората – ползватели на знаци, упражняват незначителен или никакъв контрол. С други думи, знаците не са чисти инструменти. Те създават едно собствено агентство. За Пърс семиозисът е един несводимо триадичен процес, при който обектът създава един собствен знак, а на свой ред знакът създава собствен интерпретант. Този интерпретант на свой ред създава по-нататъшни интерпретанти, до безкрайност. Така семиозисът е процес, при който възниква една потенциално безкрайна серия от интерпретанти.